

EESTI RAAMATUKOGUHOIDJATE ÜHINGU TEGEVUS 2020. AASTAL

Tegevuste kavandamisel lähtub Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing (ERÜ) „Arengukavast aastateks 2019–2024“, dokumendist „Kultuuripoliitika põhialused aastani 2020“, Kultuuriministeeriumi valitsemisala arengukavast aastatel 2018-2021 jt. Ürituste korraldamisel pöörati tähelepanu digikultuuri teema-aastale, mis andis raamatukogudele võimaluse keskenduda kultuuri vahendamisele, jagamisele ja loomisele digitaalse maailma kontekstis. Ühistegevustega kaasati suurt osa erinevates raamatukogutüüpides töötavaid raamatukoguhoidjaid. Tegevusele 2020. aastal jättis erilise jälje ülemaailmne koroonapandeemia.

Liikmeskond

31.12.2020 kuulus ERÜsse 749 tegevliiget, sh seitse auliiget. ERÜ auliikmed on Rein Aru, Ivi Eenmaa, Jüri Järs, Linda Kask, Reet Oruste, Heino Räim ja Krista Talvi. ERÜ toetajaliikmed on Harju Maakonna-raamatukogu, Lääne Maakonna Keskraamatukogu, Pärnu Keskraamatukogu, Valga Keskraamatukogu ja Viljandi Linnaraamatukogu.

2020. aastal vähenes liikmete arv nelja võrra: liikmeks astus 17 uut liiget, aasta jooksul lahkus ERÜst erinevatel põhjustel 32 liiget. Aastakoosoleku ja raamatukogupäevade ajal toimunud kampaania „Liitu ERÜga!“ tõi ühingusse 14 uut liiget.

Aastavahetusel oli liikmemaks tasumata 2020. aasta eest 300-l liikmel, s.h pooltel neist ka 2019. aasta eest.

Liikmete üldkoosolek

---

28. veebruaril 2020 Eesti Rahvusraamatukogu konverentsisaalis toimunud ERÜ üldkoosolekul osales 206 ERÜ liiget, 231 liiget esitasid volituse. Kuulati ära ja kinnitati ERÜ 2019. tegevus-, finants- ja revisjonikomisjoni aruanne ning 2020. aasta kava. ERÜ struktuuriüksuste juhid rääkisid oma tegevusest ja plaanidest. ERÜ auliikmeteks valiti Jüri Järs.

Järgmiseks kolmeks aastaks andis aastakoosolek volituse tegutseda juhatuse esimehena Tuuliki Tõistele (Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu) ja liikmena Gerli Lehemetsale (Pärnu Keskraamatukogu Paikuse harukogu), Maris Noolele (Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu), Kristina Paile (ELNET Konsortsium), Katre Riisalu (Eesti Rahvusraamatukogu) ja Krista Visasele (Pärnu Keskraamatukogu). Ülle Siska (Jüri raamatukogu) ja Asko Tamme (Tartu Linnaraamatukogu) aeg juhatuses lõppes 1. märtsil.

Katre Riisalu võttis kokku oma üheksa-aastase perioodi juhatuse esimehena ning tänas kaasteelisi nii juhatuses kui ka ja büroos ja ka laiemalt. Juhatuse omalt poolt oli kaante vahele seadnud pildilise kokkuvõtte Katre tööst juhatuse esimehena ja andis selle talle pidulikult üle.

Juhatuse, revisjonikomisjoni ja büroo

ERÜ juhatuse oli alates 1. märtsist 2020. a kaheksaliikmeline: juhatuse esimees Tuuliki Tõiste, juhatuse esimehe asetäitjad Katre Riisalu ja Krista Visas ning liikmed Ülle Kuuse, Gerli Lehemets, Maris Nool, Kristina Pai ja Piia Salundi.

Juhatuse pidas kaheksa koosolekut. Erakorralisele aastale kohaselt toimus koosolek viiel korral virtuaalselt. Aasta esimene kokkusaamine oli 7. jaanuaril traditsiooniliselt koos struktuuriüksuste juhtidega Rahvusraamatukogus, samal koosolekul toimus kohtumine Rahvusraamatukogu juhtkon-

naga. Mitme koosoleku päevakorras oli Balti raamatukoguhoidjate kongressi korraldamine, arutati koroonakriisi ja sellest väljumise juhendmaterjale, ERÜ struktuuriüksuste tegevust, ajakirja Raamatukogu toimetuskolleegiumi koosseisu muutmist, raamatukogupäevade korraldamist jpm. Koosolekutel arvati välja ja võeti vastu uusi liikmeid ning arutati jooksvaid küsimusi.

Revisjonikomisjoni kuulusid Rutt Enok, Ruth Hiie ja Katrin Niklus. ERÜ büroos oli tööl üks inimene, Reet Olevsoo.

➤ ERÜ avalikud pöördumised, kampaaniad jm

ERÜ osales partnerorganisatsioonina uue alusdokumendi „Kultuur 2030“ loomisprotsessis ning oli kaasatud strateegia „Eesti 2035“ arvamuskorjes, mille valmimisse andsid aastatel 2018–2020 sisendi pea 17 000 inimest üle Eesti, neist 13 903 inimest osales veebis ja raamatukogudes toimunud arvamuskorjel ehk väärtuste uuringus.

2020. aasta tegi ERÜ ettepanekuid mitmetesse strateegilistesse dokumentidesse, s. h Haridusvaldkonna arengukavasse 2021–2035. Parandusettepanekus rõhutati, et raamatukogu toetab inimeste toimetulekut üha keerukamas ja kiiresti muutavas maailmas. Raamatukogusid peaks kaasama partnerina, et tõsta inimeste teadlikkust infoühiskonna võimalustest ja ohtudest ning arendada digioskusi kõikides eagruppides digitaalse kaasatuse eesmärgil jm.

Juunis saatis juhatus tagasiside „Rahvaraamatukogu seaduse muutmise väljatöötamise kavatsusele“.

Rahvastiku ja sidusa ühiskonna arengukava 2021–2030 aruteludel osales Krista Visas.

2020. aastal alustas Kultuuriministerium kultuuri arengukava koostamist, mille kinnitab Vabariigi Valitsus. Kultuuri arengukava aastani 2030 sisaldaks nii põhialuseid millele kultuuripoliitika kujundamisel tugineda, peamisi eesmärke ja mõõdikuid kui ka valdkondlikke prioriteete. Raamatukogu valdkonna arutelul 16. novembril osalesid Tuuliki Tõiste, Katre Riisalu, Krista Visas, Kristina Pai.

30. septembril osales Krista Visas ERÜ esindajana Baltimaade kultuurikeskuste konverentsil "Kuhu liigud, rahvamaja?" paneeldiskussioonis "Kelle peal on kultuuritekk KOVi kultuurikorralduses?".

Koostöös Creativity Labiga koostas ERÜ teenuse kvaliteedi hindamiseks mudeli, mille alusel 132 rahvaraamatukogu viisid märtsis 2018 läbi enesehindamise. Tänu arvukale osavõtule andis see kriitilise ja adekvaatse pilgu raamatukogude hetkeolukorrast ning sellele tuginedes on igal raamatukogul hea kavandada edasisi tegevusi ja seada eesmärke. Et riiklikes strateegilistes dokumentides saaksid sõnastatud rahvaraamatukogude kitsaskohad ja arenguvajadused, otsustati 2020. aastal vaadata üle vahepeal toimunud muutused ja viia läbi teistkordne rahvaraamatukogude kvaliteedihindamine. Enesehindamise üks eesmärke on muuhulgas näidata laiemalt ka raamatukogude tegevuse olulisust ja laiahaardelisust, mis on võtmetähtsusega ka kriisi ajal. Kokkuvõtte kvaliteedihindamisest valmis 2021. aasta alguses.

ERÜ on koostööpartner Riigi Infosüsteemi Ameti (RIA) korraldatud küberturvalisuse kampaaniates. RIA korraldas 2019 sügis-talvel teavituskampaania „Ole IT-vaatlik!“, mis jätkus 2020. aastal. Jätkukampaania ajal keskenduti küberteadlikkuse tõstmisele venekeelsete vanemaealiste seas, kes ei ole internetiohtudest nii hästi informeeritud. ERÜ vahendas infot raamatukogudele. Raamatukoguhoidjate teadlikkuse tõstmiseks toimusid RIA veebipõhised venekeelsed koolitused Tallinnas, Harjumaal ja Ida-Virumaal. Novembris ja detsembris oli avatud ka küberturvalisuse-teemaline infoliin vanemaealistele. Tallinna Keskraamatukogu võõrkeelse osakonna telefonil andsid Telia vabatahtlikud igal kolmapäeval nõu levinumate internetiturvalisuse murede korral. Kampaania

koostööpartneriteks olid lisaks Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingule, Tallinna Keskraamatukogu, Tartu Ülikooli väärimate ülikool, Telia ja turunduskommunikatsiooni agentuur Havas.

SA Eesti Koostöö Kogu, kelle koostöövõrgustikku ERÜ kuulub, korraldatud järgmise inimarengu aruande arutelul osalesid Maris Nool ja Tuuliki Tõiste. Koostöö Kogu algatusel ja koostöös ERÜga valmis näitus „Kodukoha kompass“, mida tutvustati arvamusfestivalil Paides ning on see rändas edasi raamatukogudesse. Näitusega tunnustatakse raamatukogusid kui avatud demokraatliku ruumi olulisemaid kantse.

➤ **Esinemised, ettekanded:**

Katre Riisalu. Eesti Raamatukoguhoidjate ühingu tegevusest. Raamatukoguhoidjate kutsekoolituse IV moodul. 16. juuni, Tallinn

Reet Olevsoo. Raamatukoguhoidja kutse andmine. Raamatukoguhoidja kutsekoolituse IV moodul. 16. juuni, Tallinn

Covid-19 ja raamatukogud

Valitsus kuulutas 12. märtsil 2020. a seoses koroonaviiruse pandeemilise levikuga maailmas ja viiruse tõenäolise Eesti-sisese leviku laienemisega välja riigis eriolukorra, mis kehtis 18. maini 2020.

Kultuuriasutused olid suletud, raamatukogud jäid avatuks vaid piiratud ulatuses. ERÜ püüdis pakkuda keerulisel ajal raamatukoguhoidjatele tuge. Koguti ja vahendati infot töötajate õigustest, sest töölepingu seadus ei reguleeri töösuhteid eriolukorra ajal. Raamatukogudele vahendati terviseameti, ametiühingute, RIA jm infot.

ERÜ oli Covid-19 kriisi ajal kultuuriministeeriumile partneriks, ERÜ esindajad osalesid kultuuriministeeriumi raamatukogude valdkonna virtuaalkoosolekutel ning andsid valdkonna sisendit väljatöötatavatesse dokumentidesse. ERÜ jagas infot kahes suunas: kiiresti muutuvat infot kultuuriministeeriumilt raamatukogudele ning ERÜ veebilehel raamatukoguteenuse kohta infot avalikkusele üle Eesti. Kevadel saatsime kõigile KOVIDele märgukirja raamatukogude toetuseks, rõhutades, et raamatukogud on ühed vähestest kultuuriasutustest, kus reageeriti väga kiiresti uute teenuste väljatöötamisega. Raamatukogudele vahendasime ka terviseameti, RIA jt infot.

Paljudel teistel asutustel olid olemas koroonaviiruse infomaterjalid. Juhatus leidis, et ka raamatukogudel peab olema oma kriisiaja plakat. Kiiresti koostati tekstid, mis tõlgiti inglise ning Narva kolleegide abiga ka vene keelde. Plakatid jm materjal on leitavad ERÜ kodulehelt: <https://eru.lib.ee/index.php/raamatukoqud-eriolukord>

Kevadel suurenes kõigil järsult veebipõhiste vahendite kasutamise vajadus ning kiired muutused nõudsid kiiret kohanemist. Raamatukoguhoidjatele korraldati koostöös Creativity Labiga mitu veebiseminari, et toetada raamatukoguhoidjate praktilisi oskusi ning anda moraalset tuge.

Läbiviidud küsitlused raamatukoguhoidjatele

2020. aastal tehti kolm küsitlust.

- Ühingu juhatus kutsus Eesti, Läti ja Leedu raamatukoguhoidjaid mõtlema iseendale, oma tööle ja raamatukogudele nüüd ja tulevikus. Esitati kuus küsimust, selgitamaks välja, kuidas raamatukogu töötajana end tänasel päeval oma raamatukogus ja ühiskonnas tuntakse. Kas ja kuidas tunnetatakse muutusi ja nende mõju endale, raamatukogudele, kogukonnale? Millisena kujutatakse ette tuleviku raamatukogu ja raamatukogutöötaja rolli uuenevas ajas?

25.02-10.03.2020 mõtlemiseks avatud küsimustele vastas Eestist 402, Lätist 561 ja Leedust 488 raamatukogutöötajat. Küsitluse eesmärk oli tugevdada raamatukoguhoidjate minapilti, aidata sõnastada koolitusvajadused ning leida ühiskonnas laiemat kõlapinda muutuvale raamatukoguteenusele. Põhjalik ülevaade ja küsitluse kokkuvõte ilmus ajakirjas Raamatukogu nr 3/2020. Ingliskeelse lühema ülevaate Eesti küsitluse tulemustest kolleegidele Lähti ja Leetu saatis Tuuliki Tõiste 4. mail.

- Mais korraldas kooliraamatukogude sektsiooni juhatus küsitluse, mille eesmärgiks oli saada vastused Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) küsimustele seoses õppekirjanduse kvaliteedi, valiku ja rahastamismudeli ning õppekirjanduse kogu kujundamise aluspõhimõtte ja töökorraldusega. Juhatus uuris lisaks kooliraamatukoguhoidjate rahulolu oma elukutsega ja arvamust tööülesannete osas seoses õpi- ja koolikeskkonna muutumisega. Küsitlus puudutas ka palka, puhkust ja koormusi, samuti erialase hariduse ja kutse olemasolu. Küsitlusele vastas 84 kooliraamatukoguhoidjat. Esindatud olid kõik maakonnad ja kõik koolitüübid. Vastustest nähtus, et enamus väärtustas oma elukutset ja tööd koolis, mis sageli on laiem kui tavapärase raamatukoguhoidja erialane töö. Tunnetatakse vajadust ja nähakse perspektiivi olla osa kooli meeskonnast, selmet näha raamatukogu kui riiki riigis. Ollakse valmis juurde õppima, lähtuvalt konkreetse kooli vajadustest ja soovitakse saada erialaseid täiendkoolitusi. Sektsiooni juhatus lubas tegeleda kooliraamatukoguhoidjate pikaajaliste ootustega, et leida lahendus kirjeldatud muredele ja probleemidele. Positiivne oli aga see, et oma tööga olid rahul ja väga rahul 75% küsitletutest, ülejäänute rahulolu oli vaid väikeste mõõndustega „enam- vähem rahul“.
- Kevadel, peale eriolukorra lõppu, korraldas küsitluse ka maaraamatukogude sektsioon. Uuriti, kuidas möödus eriolukorra aeg maaraamatukogudes, kuidas oli töö korraldatud, milliseid muutusi see nii lugejatele kui ka töötajatele kaasa tõi. Vastajaid oli 170st raamatukogust ja igast maakonnast. Vastustest selgus, et eriolukorra ajal muutus töökorraldus 159 raamatukogus. Ettepanekud eriolukorra aegseks töökorralduseks tegi enamikel juhtudel kohalik omavalitsus. Rõhutati, et igasuguste otsuste tegemisel on oluline kaasata ka neid, keda need otseselt puudutavad. 126 vastajat ütlesid, et neil oli muutuste tegemisel mingis osas võimalik kaasa rääkida. Kokkuvõttes leidis veelkord kinnitust tõsiasia, et maaraamatukogu kogukonnale väga vajalik ja seda külastatakse sõltumata eriolukorrast. Saadi kinnitust teadmisele, et raamatukogutöötajad on väga kokkuhoidev ja nutikas rahvas, kes saab igas olukorras hakkama. Kõige tähtsam teenus raamatukogus on endiselt raamatu laenutamise võimalus, vahet pole, kuidas või mis vormis seda teha saab. Ülevaade küsitlusest on ajakirja Raamatukogu neljandas numbris.

Parimate raamatukoguhoidjate tunnustamine

Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu auhinnad on tähelepanuavaldus Eesti raamatukogudes toimuvale ning samas võimalus tuua avalikkuse jaoks rohkem esile raamatukogutöö erinevaid tahke. Tunnustamine annab põhjuse raamatukoguhoidjaid märgata ja nende hästi tehtud tööd väärtustada. Tegusaid-tublisid inimesi on raamatukogudes palju, nii nagu ka värskeid ideid ja eeskjuju andvaid algatusi.

Aastakoosolekule eelnenud tänuüritusel tunnustati 2019. aasta parimaid raamatukoguhoidjaid ja tegusid raamatukogudes. Tänuõnad ütles kultuuriministeeriumi nõunik Ülle Talihärm. Kõik tunnustatud said ERÜ ja Kultuuriministeeriumi tänukirjad ning klaasikunstnik Riho Hüti kauni vitraaži. Tunnustustega kaasnes Kultuurkapitali rahvakultuuri sihtkapitali rahaline preemia.

Erinevatele auhindadele said kandidaate üles seada nii üksikisikud kui ka asutused. Tunnustused antakse välja kaheksas erinevas kategoorias, kuhu esitati 39 nominenti. Lõpliku otsuse tegi ERÜ juhatus.

ERÜ teenetepremia 2019

Tiiu Valm, Viimsi Raamatukogu direktor

Pikaajalise loomingu, sihipärase ja vastutustundliku töö eest raamatukogunduse arendamisel Eestis ning moodsa ja innovaatilise Viimsi vallaraamatukogu loomisel.

ERÜ teenetepremia 2019

Elviira Mutk

Pikaajalise, sisuka ja pühendunud töö eest kunstiraamatukogude võrgustiku arendamisel, EKA raamatukogu juhtimisel aastatel 1979–2019 ja kaasaegseks infokeskuseks arendamisel ning panuse eest erialaorganisatsioonides.

Parim noor raamatukoguhoidja 2019

Jaanka Tappo, Maaritsa Rahvaraamatukogu juhataja ja Kammeri Kooli õpikeskuse koordinaator

Maaritsa Rahvaraamatukogu ja Kammeri Kooli õpikeskuse arendamise, ERÜ noorte infospetsialistide suveseminari BibliCamp6 ja Balti noorte infospetsialistide Baltic Meeting 2019 korraldamise eest.

Aasta maaraamatukoguhoidja 2019

Eha Trumm, Orissaare raamatukogu juhataja

Suure töö eest kirjandusfestivali Prima Vista Orissaare programmi kavandamisel ja läbiviimisel, lugemistraditsiooni hoidmisel ning edendamisel ja kultuurisündmuste korraldamisel Orissaare kandis.

Aasta lasteraamatukoguhoidja 2019

Inge Pikkoja, Uhtna raamatukogu direktor

Pühendumuse ja järjepidevuse eest laste suunamisel kohaliku kultuuripärandi rikkuste juurde ning nende kaasamisel väärt pärimuse kogumisse ning uurimisse, üllatuslike ning tõhusate võtete rakendamise eest laste lugemisharjumuse süvendamisel.

Aasta kooliraamatukoguhoidja 2019

Karin Kiik, Väike-Maarja Gümnaasiumi raamatukoguhoidja

Uute algatuste eest Väike-Maarja Gümnaasiumi raamatukogus, mis toetavad kaasaegse õpikäsituse rakendumist ja teevad koolielu põnevaks, ning aktiivse tegevuse eest kutseühingus.

Aasta tegu linnaraamatukogus 2019

Lasteürituste sari "Maitsev tund" Sillamäe raamatukogus.

Tunnustati Sillamäe raamatukogu raamatukoguhoidjat Jelena Nevskajat loovate algatuste ja linnaelu positiivse mõjutamise eest Sillamäel

Aasta tegu teadus- ja erialaraamatukogus 2019

Arvestades, et 2019. aasta oli erakordne ning uutes tingimustes avati kaks kõrgkooliraamatukogu, otsustas ERÜ juhatus tunnustada uuenenud ja Põhja-Tallinna kultuuriruumi rikastavat Eesti Kunstiakadeemia raamatukogu ning uuenenud Sisekaitseakadeemia raamatukogu ja selle juhatajat Raile Reigot.

Aasta tegu teadusraamatukogus 2019

Tunnustati Tartu Ülikooli Raamatukogus loodud avatud teadust ja teadusandmete haldamist käsitlevat e-kursust „Teadusandmete haldus ja publitseerimine“. Kursuse töötas välja Tartu Ülikooli raamatukogu teadusandmete peaspetsialist Tiiu Tarkpea.

Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing on viimastel aastatel raamatukoguhoidjate kõrval tunnustanud ka raamatukoguväliseid inimesi ja asutusi.

Ajakirjanduse auhinnaga tunnustatakse ajakirjanikku, kes on märkimisväärselt kajastanud raamatukogude temaatikat meedias. Peame oluliseks raamatukogude temaatika kajastamist nii piirkondlikult kui ka üleriigiliselt. Seekord tunnustati kahte Eesti Rahvusringhäälingu ajakirjanikku:

- Juhan Hepner, Lääne- ja Hiiumaa korrespondent
- Jelizaveta Belous, Raadio 4 toimetaja.

Raamatukogude Sõbra auhinnaga tunnustatakse oma tegevusega raamatukogudele tähelepanu juhtinud isikut või organisatsiooni. Tänuüritusel anti välja kaks Raamatukogude Sõbra auhinda.

- Eesti Abi- ja Teraapiakoorte Ühing on olnud aastaid hea koostööpartner paljudele Eesti raamatukogudele ning ühingul on olnud suur roll laste lugema õppimise toetamisel ja lugemishuvi kujundamisel.
- Fotograaf Teet Malsroos.

Ta ei ole raamatukoguhoidja, aga on aastaid olnud kohal kõigil suurematel ja väiksematel raamatukogude üritustel ning külastanud paljusid Eesti raamatukogusid, tõenäoliselt rohkem kui keskmine raamatukoguhoidja. Ta on dokumenteerinud Eesti raamatukogunduse ajaloo läbi fotokaamera ning tänu tema tegevusele on jäädvustatud Eesti raamatukogud ja raamatukoguhoidjad.

Bibliograafia auhind

Bibliograafia auhinna pälvis Konstantin Pätsi personaalbibliograafia (Tallinn, 2019), mille on välja andnud nii trükise kui e-väljaandena MTÜ Konstantin Pätsi Muuseum. Bibliograafia koostajad on Sirje Madison, Kristiina Kaju, Marge Allandi, Margit Tammur, Kristiina Viks, Gerli Kõösel, Eve Toomra, Mare Kurvet ja toimetaja Kai Ellip.

Auhinnakomisjon tunnustas ka teisi asjatundlikult koostatud ning tunnustust väärt bibliograafiaid: Võro- ja setokeelsed trükised 1987–2017 / koost. Kaja Tullus (Tartu, 2018), Eesti kartograafia ajaloo kirjanduse bibliograafia / koost. Heino Mardiste. (Tartu, 2019) ja EELK Usuteaduse Instituudi annoteeritud ja kommenteeritud bibliograafia (Tallinn, 2019).

Ivi Tingre Fond

Rahvuskultuuri Fondi Ivi Tingre allfondi laekus üks taotlus, mis esitati läbivaatamiseks ERÜle. ERÜ juhatus otsustas seda mitte toetada. 2020. aastal jäi stipendium välja andmata.

Raamatukoguhoidja kutse andmine

---

4. septembril toimunud infopäeval raamatukoguhoidja kutse taotlejatele räägiti, kuidas kutse andmine toimub, tutvustati kutse andmise ja hindamise protseduure ning anti soovitusi arengumapi koostamiseks elektroonilises keskkonnas.

Kutse taotlemise avaldusi ja dokumente võeti vastu ERÜ büroos 1. septembrist 1. oktoobrini. Hindamiskomisjoni liikmeteks nimetas kutsekomisjon taas Ilmar Vaaro (esimees), Kai Kalviku ja Katrin Nikluse. Raamatukoguhoidja kutse taotlejaid oli kokku 8. Vestlus taotlejatega toimus 14. oktoobril Rahvusraamatukogus. 6. novembril toimunud kutsekomisjoni elektroonilisel koosolekul otsustati kaheksale taotlejale anda raamatukoguhoidja kutse, tase 6.

Kutsekomisjoni kuulusid Kaie Holm, Jüri Järs (esimees), Aira Lepik, Aime Miil, Katrin Niklus, Katre Riisalu, Krista Talvi, Ilmar Vaaro, Kristel Veimann.

2005–2020 on ERÜ kutsekomisjon raamatukoguhoidjatele välja andnud 1043 kutset.

2019. aasta 1. jaanuaril jõustunud kutseeaduse muudatuste kohaselt ei ole paber kandjal kutsetunnistuse väljastamine enam kohustuslik. Alates 1. jaanuarist 2020 loobus Kutsekoda vaikimisi kutsetunnistuste trükkimisest ja avas võimaluse valida, kas tunnistus trükitakse või mitte. Samuti on võimalik varjata oma andmed kutseregistris, mida sel aastal esmakordselt üks kutsetunnistuse saaja ka kasutas.

Kutsekomisjonis arutati ka kutse taastõendamist, sest 2021. aasta sügisel on saabumas seitse aastat tagasi väljastatud kutsetunnistuste tähtaeg.

Balti raamatukoguhoidjate 11. kongress

Balti raamatukoguhoidjate järjekordse kongressi ettevalmistused algasid juba 2019. aasta kevadel. Koos kolleegidega Lätist ja Leedust lepidi kokku kahepäevase kongressi päevakord ja teemad, ERÜ broneeris Tartu Ülikooli raamatukogu konverentsisaali ja Tartu Ülikooli ajaloomuuseumi valge saali vastuvõtuks. Aga kui 2020. a. kevadel tuli koroonakriis, lagunes kogu kava ja korraldus koost. Kõik viitas sellele, et sügisel võib tulla teine laine ja kongressi toimumine tuli kiiresti otsustada. Et sügisel oleks olnud juba hilja muuta üritus virtuaalseks, otsustas juhatus, et vaatamata sügisesele olukorrale toimub kongress veebis.

Balti raamatukoguhoidjate 11. kongress „*The Impact of Libraries in the Society*“ sai 22. oktoobril koroonapandeemia tingimustes ja digikultuuri teema-aastale kohaselt esmakordselt teoks virtuaalselt. Suurfoorumi korraldamisel olid ERÜ koostööpartneriteks kutseühingud Lätist ja Leedust, kongressi toetas lisaks Kultuuriministeeriumile ka Põhjamaade Ministrite Nõukogu esindus Eestis. Kvaliteedi ja turvalisuse huvides eelsalvestati kõik ettekanded koostöös veebikongressi teenusepakkujaga Videal. Kongress otsustati korraldada ühepäevaseks. Kongressipäeval toimus avaistung ja paralleelsessioonid, videoettekanded vaheldusid otselülitustega TalTechi Mektory majja, kus päevajuhid juhtisid nii avaistungit kui paralleelsessioonide lõpus küsimuste-vastuste voore ja diskussioone. Pikemate ettekannete vahel sisustasid kongressipäeva otse-eetrit teemaploki „*New developments and services in the libraries*“ 5-minutilised lühivideod. Kogu päeva sidusid üheks tervikuks säravad päevajuhid Jorma Sarv ja Ragnar Siil.

Ühe päeva jooksul saadi osa uuematest arengutest Balti riikide raamatukogudes ning põgusalt tutvuti ka Põhjamaade raamatukogunduse värskete tuultega. IFLA poolt tõi tervitusi tulevane president Barbara Lison. Kongress on kuulajaile osalustasuta.

Kongressi korraldus sai kolleegidelt Eestist, Leedust ja Lätist palju kiidusõnu, kuid ka palju kahetsust, et kokkusaamine kolleegidega jäi Tartus olemata. Kongressi lipp anti „virtuaalselt“ üle järgmisele korraldajale – Leedu Raamatukoguhoidjate Ühingule.

CoBal11 kodulehelt: <https://www.cobal2020.com/>

Üritused

➤ Kõnekoosolek

Kõnekoosolek „Digikultuur ja lugemine“ toimus Rahvusraamatukogus 28. veebruaril. Ettekande „Digitaalsusest kultuurisemiootiku prillidega“ pidas PhD Maarja Ojamaa ja prof Rein Veidemann arutles teemal, mis saab lugemisest digikultuuris. Üritus algas traditsiooniliselt 2019. aasta parimate raamatukoguhoidjate tunnustamisega.

➤ Raamatukogupäevad „Kohtume raamatukogus“

20.–30. oktoobrini toimusid üleriigiliselt raamatukogupäevad „Kohtume raamatukogus“. Raamatukogupäevad loovad soodsa pinnase tutvustamiseks ühiskonnas laiemalt raamatukogudes leiduvat ja toimuvat. Kümne päeva sees oli raamatukogudes sadu ettevõtmisi ja erialakogukond koguneb mitmel ühisüritustel.

Raamatukogupäevad avati 20. oktoobril Rahvusraamatukogus. Traditsiooniline ettekannete osa toimus sel aastal täiesti uuel moel – kombineerides virtuaalset ja füüsilist keskkonda. Ettekandjad olid kohapeal, kuid suurem osa kuulajatest Webexi vahendusel üle Eesti laiali. Digikultuuri teema-aastast kõneles projektijuht Martin Adamsoo, Tartu Ülikooli vanemteadur Jaan Aru vastandas raamatut ja nutiseadet, Jakob Rosin tutvustas tehisintellekti kui nägemispuudega inimese igapäevast abivahendit. Päeva juhtis Karl Martin Sinijärv. Avapäevale registreerus 120 inimest.

Raamatukoguhoidjate kirjanduse tundmise mälumäng oli sel korral Rahvusraamatukogu humanitaaria- ja kunstideraamatukogu ette valmistada ja läbi viia ning ka see toimus korraga virtuaalses ja füüsilises keskkonnas. Selline kombineeritud lahendus on keeruline, kuid RRI konverentsikeskuse abiga sujus kõik veatult. Veel enne tulemuste teatavaks tegemist otsustati, et 2021. aasta mälumängu korraldab võitja, kelleks oli Tartu Ülikooli raamatukogu. Teist ja kolmandat kohta jäid võrdsete punktitega jagama Tartu Linnaraamatukogu ja Lääne-Virumaa Keskraamatukogu. Neile järgnesid Lääne Maakonna Keskraamatukogu, Raplamaa, Pärnu Keskraamatukogu, Tartumaa, Tallinna Keskraamatukogu, Viljandi Linnaraamatukogu, Pärnumaa ja Jõhvi Keskraamatukogu.

Traditsiooniliselt lõpetas raamatukogupäevad maaraamatukoguhoidja päev. 2020. aastal said maaraamatukoguhoidjad üle Eesti kokku juba 20. korda ja seekord tähistati Mustla Rahvamajas ka Eesti vanima, Tarvastu raamatukogu, 160. sünnipäeva. Tutvustati aasta maaraamatukoguhoidja nominente, keda seekord oli 11. Päeva juhtis Priit Oks ning sellest sai osa 81 inimest. Päeva korraldasid Tarvastu raamatukogu, Viljandi Linnaraamatukogu ning maaraamatukogude sektsioon. Tänu toetuse eest Viljandi vallale!

Kuna 2019. aastal võitis üle-eestilise võistluse "Infootsing internetist" Tallinna Keskraamatukogu raamatukoguhoidja Annemari Parmakson, siis 2020. aastal kuulus võistluse korraldamise au Tallinna Keskraamatukogule. Võistluse eelvoor toimus 12. oktoobril ning lõppvoor 29. oktoobril, seejuures mõlemad veebi teel. Eelvoorule registreerus 34 raamatukogutöötajat ja tudengit, neist 24 saatsid oma vastused. Lõppvõistluse võitis Jana Raidma Tartu Linnaraamatukogust, talle järgnesid Gerli Kõösel Eesti Rahvusraamatukogust ja Ivi Veskimäe Saare Maakonna Keskraamatukogust. Lõppvooru küsimused koos vastuste ja kommentaaridega ning võistluse tulemustega on Tallinna Keskraamatukogu kodulehel <https://keskraamatukoqu.ee/infootsing-internetist-2020/>. Järgmisel aastal korraldab võistluse Tartu Linnaraamatukogu.

Tavaliselt raamatukogupäevade ajal toimuv teadus- ja erialaraamatukogu päev sai sel korral juba kolmeteistkümnendat korda teoks 30. septembril Eesti Kirjandusmuuseumi saalis. Tutvustati auhindade "Aasta tegu teadusraamatukogus" ja „Aasta tegu erialaraamatukogus“ 2020 nominente. Osales 50 inimest.

Raamatukogupäevade eel oli kõigil raamatukogudel võimalik saada endale raamatukogupäevade plakat, mis ka seekord valmis kirjastuse „Koolibri“ kaasabil ja toetusel.

Koolitused

➤ **Juhtimiskoolitus „21. sajandi raamatukogu“ rahvaraamatukogude juhtidele**

21. sajandi visioonidokumendi ning rahvaraamatukogude kvaliteedihindamise mudeli edasiarendusena alustas ERÜ koostöös partneritega Creativity Lab-ist juba 2019. aastal strateegilise juhtimise koolitusprogrammiga rahvaraamatukogude juhtidele, et tõsta osalejate juhtimisalast võimekust. Osales 22 raamatukogu direktorit ning arendus- ja turundusjuhti nii suurtest kui väikestest raamatukogudest üle Eesti.

2020. aastal toimus kaks kahepäevast moodulit:

III mooduli teemadeks oli koostöö meeskonnas, muudatused ja konfliktide ennetamine ning lahendamine. Lisaks kinnistati ka varem räägitut. Oma kogemusi jagas Laura Norris Oodi raamatukogust Helsingist. Moodul viidi läbi 30.-31. jaanuaril Tallinnas, Eesti Lastekirjanduse Keskuses.

IV mooduli peateema oli kommunikatsioon nii organisatsiooni sees kui ka väljapoole suunatud tegevustena. Arutleti olulisemate sõlmküsimuste üle, mis mõjutavad info liikumist raamatukogu sees ning võimalusi, kuidas muuta sisekommunikatsioon lodusaks ja efektiivseks. Lõpuseminar toimus 20.-21. veebruaril Eesti Rahvusraamatukogus.

Raamatukogujuhtide koolitus sai väga hea tagasiside ja juhatus otsustas seda jätkata. Koos Creativity Labiga tegime õppekava ning plaanisime II lennuga alustada juba 2020. aasta sügis-talvel, kuid koroonaviiruse teine laine pani plaanidele piirid ette. Uus lend raamatukogujuhte alustab koolitusega loodetavasti 2021. aasta algul. Kuna raamatukogu areng algab juhust, siis seekordsel kursusel pöörame suuremat tähelepanu vallaraamatukogu juhtidele: süüvime sellese, kuidas raamatukogu tööd tõhusamalt korraldada, arendame juhtimisalast strateegilist võimekust ning kommunikatsioonioskusi (pidades silmas sүgisesi KOV-ide valimisi).

➤ **Kodulehe loomise koolitus WordPressi keskkonnas**

Kevadine eriolukord näitas kiiresti kätte selle, et kõigil raamatukogudel pole võimalust lugejaid operatiivselt oma infokanalite kaudu muutustest teavitada, sest puudub enda hallatav veebileht. Koostöös koolitusfirmaga Kasulik Koolitus korraldati veebipõhine koolitus kodulehe loomiseks WordPressis. Osales 30, peamiselt rahvaraamatukogus töötavat raamatukoguhoidjat. Koolituse tulemusena said aasta lõpuks valmis ka raamatukogude uued veebilehed (mitmel juhul on vallaraamatukogudel ühine koduleht). Raamatukogud ütlesid, et valdade poolt oli tunda suhtumist, et rahvaraamatukogul ei peagi olema eraldi veebilehte, piisab kui valla- või keskraamatukogu lehel on harukogu kohta info olemas. Koolitus sai toetust Kultuuriministeriumi raamatukogude arendamise programmist.

➤ **Koolitused raamatukoguhoidjatele eriolukorra ajal**

Koroonakriisist tingitud eriolukord tõi selgelt välja, et raamatukogud on paindlikud ja lugejate jaoks alati olemas. Kuid raamatukoguhoidjatel nõudis see kiiret kohanemist. Koostöös Creativity Labiga korraldati mitmeid tasuta veebiseminare, et raskel ajal olla raamatukoguhoidjatele toeks.

7. mail toimus esimene veebiseminar (Zoomi keskkonnas) "Kuidas videokoosolekut ette valmistada ja läbi viia?", mille viis läbi Ragnar Siil. Kuuljaid oli 75.

21. mail toimunud Zoomi seminaril "Kuidas end keerulisel ajal toetada?" oli koolitajaks trauma- ja psühhoterapeut, koolitaja Maire Riis. Lühikoolitusel õpiti eneseabivõtteid kiirelt rahunemiseks ning

pealetükkivate mõtete ja emotsioonide ohjamiseks. Need võtted on kasulikud ja eneseabina toeks igasuguses kriisisituatsioonis, sh COVID-19 kriisis. Kuulajaid oli 66.

4. juunil Zoomis teoks saanud veebiseminaril "Kuidas tekib soov õppida?" räägiti sellest, kuidas tekib õppijal tahtmine midagi õppida ja kuidas saame meie – juhendajad, aitajad, toetajad – seda motivatsiooni hoida. Seminari viis läbi koolitajate koolitaja Toomas Roolaid. Kuulajaid oli 38.

ERÜ struktuuriüksustes korraldatud koolitused on kajastatud struktuuriüksuste tegevuse peatükis.

Konkursid noortele

➤ **Projektikonkurss „Raamatukogud-muuseumid-noored“**

2020. aastal korraldas ERÜ neljandat korda valdkonnaülese projektikonkursi "Raamatukogud-muuseumid-noored", et anda omapoolne panus kultuuri- ja mäluasutuste koostöösse noorteorganisatsioonidega, kaasata noori kultuuritegevustesse ja -loomesse ning laiendada mitteformaalse õppe võimalusi. Seekordne konkurss kujunes erakordselt digitaalseks nii projektide sisu kui ka konkursi korraldamiseks kasutatud lahenduste poolest. Konkursile esitati 22 taotlust. Hindamiskomisjon, koosseisus Piia Salundi (komisjoni esimees), Ülle Talihärm, Riin Luks, Signe Aarla ja Maris Nool, otsustas toetada kümnet taotlust. Projekte kokkuvõttev seminar toimus 8. detsembril veebikeskkonnas. Toetuse saanud projekte tutvustati u 60-le vaatajale, seda oli märksa rohkem kui projekti seminaridel tavaliselt füüsiliselt kohalolijaid on olnud.

Lühikokkuvõtte konkursist ning viited projekte illustreerivatele videotele jm materjalidele on üleval ERÜ kodulehel <https://www.eru.lib.ee/index.php/projektikonkurss-2020>.

Tori valla raamatukogu lõi koostöös Sindi muuseumi ja Sindi noortekeskusega kogupere mälumängu „Sindi silmaring“. Lähemalt tutvustatakse projekti videos: <https://youtu.be/Be8Jq6jTSEQ>.

Jõhvi keskraamatukogu lõi koostöös Jõhvi ja Voka noortekeskustega digi-näiteringi – kasutati Eesti kirjandusklassikute teoseid ja veebikeskkonda Zoom. Noorte näitlejate värvikaid etteasteid saab näha siin: https://youtu.be/AfbZ7_Ba_hQ

Narva-Jõesuu koduloomuuseum kaasas Narva-Jõesuu noortekeskuse abil noored nende kodulinna kultuuri ja ajaloo uurimisse. Noored lõid Narva-Jõesuu virtuaalnäituse: http://sinimagedemuuseum.ee/web-naitus_narva-joesuu_et/ ja huvitavate paikade kaardi <http://sinimagedemuuseum.ee/narva-joesuu-koduloomuuseumi-teenused/>.

SA Saaremaa Muuseum ja Kuressaare noortekeskus Noortejaam kutsusid noori osalema praktilistes õpitubades, mille käigus loodi uusi, noortele meeldivaid muuseumiampse. Projekti tutvustav video: <https://youtu.be/R6BSwljd-y8>

Emmaste vaba aja keskus ja Sõru muuseum korraldasid konkursi, et innustada noori leidma oma kodu/pere vanim asi ja rääkida selle lugu. Projekti lühitutvustust saab näha siin: <https://youtu.be/6wwajfNEfUY>

Tallinna keskraamatukogu korraldas koostöös Kesklinna noortekeskusega taskuhäälingu ehk *podcasti* töötoad noortele. Noorte tehtud saated on järelkuulatavad siin: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLkcoNIB0lq7CmHJB0dSosfdiqDMOsr2li>

Valga muuseum ja Valga noortekeskus korraldasid noortele põnevad töötoad, mille käigus valmis koduloo- ja kultuuripärandit tutvustav videoklipp, nõ virtuaalne ajaloonäitus "Valga Lõvidega maja". Valminud video on veebis kõikidele kättesaadav: <https://youtu.be/6f4sFNKxzJU>

Pühalepa vaba aja keskus koostöös Palade raamatukoguga kaasasid noored märkama ja väärtustama oma paikkonna kultuuripärandit. Noored kogusid ja jäädvustasid rannakalurite traditsioone ja käisid

koos nendega ka merel kalapüüki jäädvustamas. Projekti kokkuvõttev video: <https://youtu.be/JzEbKSI4-5A>

Lääne maakonna keskraamatukogu ja Haapsalu noorte huvikeskus lõid koostöös lastega efektse fotonäituse lastele tuttavatest raamatu- või rahvajutustseenidest. Fotosid eksponeeriti koos võrkkiikedega. Kuidas kiigeraamatukogu valmis, saab näha siit: <https://youtu.be/PhGxhrC3zfE>

Mustvee valla noortekeskus koostöös Mustvee raamatukoguga kutsus noori üles jäädvustama Mustvee valla erinevate piirkondade kultuuri ja vaba aja veetmise võimalusi. Valminud videod on siin: https://www.facebook.com/MustveeVallaNoortekeskus/videos/?ref=page_internal

Vaatamata ülikeerulistele oludele said kõik projektid teoks ning kokkuvõtval seminaril oli väga positiivne ja toetav õhkkond. Projektide läbiviijad tõid esile, et digilahendused kõnetavad noori. Lisaks uutele koostöösuhetele noorte- ja mäluasutuste vahel toodi seekord mitmel korral eraldi välja kogukonna positiivne tagasiside. Samuti on nii mõnelgi projektis osalenul tekkinud uusi ideid koostööks (vähemalt ühel puhul on koostöö juba ühisüritustega jätkunud) või jätkuprojektiks.

Kokku osales projektikonkursil 7 raamatukogu, 6 muuseumi, 11 noortekeskust ja ligi 360 noort.

➤ **Fotokonkurss "Lugemise lummuses koolivaheajal"**

ERÜ korraldas õpilastele fotokonkursi "Lugemise lummuses koolivaheajal". Fotokonkursi eesmärgiks oli jäädvustada lugemist eriolukorras olevas Eestis ja kutsuda osalema kooliõpilasi, kes hindavad lugemist ja fotokunsti. Oodatud olid pildid lugemishetkedest koolivaheajal soovitusel püüda pildile elamused ja inspiratsioon, mida raamatud lugejale pakuvad. Kokku laekus 12 tööd, parimat sai hääletada ERÜ FB kontol. Auhinna said kolm publiku lemmikut, parim pilt sai 236 laiki.

Struktuuriüksuste tegevus

2020. aastal tegutses ERÜs 3 sektsiooni, 5 toimkonda, üks töörühm, Noorteklubi ja Eks-klubi. Piirkondlikult tegutsesid Tartumaa Kogu, Võrumaa Ühendus ja Pärnumaa Ühendus. Töörühma juhi ettepanekul lõpetas juhatus rahvaraamatukogude komplekteerimispoliitika töörühma tegevuse alates 1. oktoobrist 2020.

➤ **Erialaraamatukogude sektsioon**, juht Ivika Rande, TÜ Kliinikumi Medinfokeskus Ülevaade tegevusest sektsiooni kodulehel: <https://eryerialaraamatukoqud.weebly.com/>

Sektsiooni juhatusse kuuluvad Ivika Rande (sektsiooni juht, TÜ Kliinikumi Medinfokeskus), Helle Maaslieb (Eesti Kirjandusmuuseumi Arhiivraamatukogu), Ehtel Tuisk (Tartu Tervishoiu Kõrgkool), Jaana Kulbin (Sisekaitseakadeemia), Toomas Schvak (Arvo Pärdi Keskus).

27. aprillil pidi Eesti Kirjandusmuuseumis toimima kevadine infopäev. Eriolukorra tõttu ei saanud seda korraldada kohapeal ja seega otsustati see läbi viia veebis. Lisaks erialaraamatukogude sektsiooni liikmetele olid osalema kutsutud ka Tartu Ülikooli Raamatukogu erialaraamatukogude inimesed. Veebiseminari esimeses pooles tutvustas Kristi Veeber Tallinna Keskraamatukogust eriolukorra-aegseid uusi teenuseid oma raamatukogus. Teises osas said osalejad jagada omi mõtteid seoses eriolukorraga. Peamisteks märksõnadeks olid ebakindlus ja teadmatus tuleviku osas. Veebiseminari korraldamisega tegeles peamiselt Helle Maaslieb ning moderaatoriks oli Toomas Schvak.

Planeeritud suvine õppereis pidi viima sektsiooni Helsingisse, plaanis olid tutvumine Oodi, Helsingi Ülikooli raamatukogu ja teiste erialaraamatukogudega. Kahjuks tõmbas taas halvenenud koroonalukord sellele reisile kriipsu peale.

30. septembril toimus Kirjandusmuuseumis XIII teadus- ja erialaraamatukogu päev.

Novembrisse oli planeeritud sügisene infopäev ja aastalõpuüritus. Kuna selle infopäeva fookuseks oli tutvumine Viimsi raamatukoguga ja oluline oli just tutvuda raamatukoguga uudes asukohas, ei olnud mõistlik üritust veebi üle tuua. Loodetavasti saab Viimsi raamatukogu külastada millalgi lähitulevikus.

Kuna suhtlus juhatuse liikmete vahel toimib meili teel väga hästi, siis toimus sel aastal ainult kaks juhatuse koosolekut. Jätkati infolehtede saatmist seksiooni liikmetele ning jooksvalt infot edastamist ka seksiooni kodulehe ning Facebooki lehe kaudu.

Juhatuse liige Ehtel Tuisk kontrollis üle seksiooni liikmete nimekirja. Selle tulemusel kustutati nimekirjast neli liiget, hetkel on seksioonis 54 inimest.

- **Kooliraamatukogude seksioon**, juht Sirje Riitmuru, Kose Gümnaasiumi raamatukogu Tegevuse kokkuvõte: <http://eru.lib.ee/index.php/61-kooliraamatukogude-seksioon#a2020>

Juhatuse koosseis oli 2020. aasta alguses: Maie Põiklik (juhataja kt, Tallinna Laagna Lasteaed-Põhikool), Sirje Riitmuru (Kose Gümnaasium), Lea Paasik (Kehra Gümnaasium), Eelika Rand (Vändra Gümnaasium), Kadri Sildnik (Nõo Põhikool, hiljem Tallinna Järveotsa Gümnaasium), Eda Tiismaa (Pärnu Kutsehariduskeskus). Kevadel astus seksiooni juhataja kt Maie Põiklik tagasi. Sügisel lahkusid juhatusest Lea Paasik ja Maie Põiklik. Uue liikmena liitus Marje Tamre (Tallinna Humanitaargümnaasium) ja maakondliku esinase kohale Lilian Kajand (Narva Eesti Gümnaasium).

Juhatuses olid aasta lõpul: Sirje Riitmuru (juhataja), Eelika Rand, Kadri Sildnik, Eda Tiismaa ja Marje Tamre.

Kevadel viidi kooliraamatukoguhoidjate hulgas läbi küsitlus teemade kohta, mis on olulised edaspidiseks koostööks HTM-i ning Õpetajate Ühenduste Koostöökojaga (ÕÜKK). HTMi poolne huvi puudutas eriti õppevara, aga ka raamatukoguhoidjate kutset, haridust ja kooliraamatukoguhoidjate kui seksiooni liikmete hulka.

Kaua kavandatud ja märtsis toimuma pidanud õppereis Soome lükati koroonaepeemia tõttu alguses edasi augustisse, kuid lõpuks tühistati kahjuks sootuks. Kuna reis pidi asendama suveseminari, siis jäi ära ka populaarne kokkusaamine kolleegidega Eestimaa pinnal.

Seksiooni juhatus kohtus 2020. aasta algul korduvalt HTMiga, et arutada erinevaid kooliraamatukoguhoidjatele olulisi teemasid. Kahjuks toimusid HTMis järjekordsed ümberkorraldused ning sellest tulenevalt muutus ka kooliraamatukogude kontaktisik. Järgnes uue pöördumise esitamine, märksõnadeks endiselt kooliraamatukogude määruse uuendamine, kooliraamatukoguhoidja kui raamatukogupedagoogi palga, puhkuse, koolituste ja kutseteemad, kooliraamatukogude võrgu kaardistamine, kooliraamatukogu kui õpikeskuse võimaluste kaardistamine, kooliraamatukoguhoidja kui kooli meeskonna aktiivse liikme staatus ja ühendatud raamatukogude teemad.

Koostöö ja kontaktide loomise eesmärgil osalesid seksiooni juhatuse liikmed MTÜ Õpetajate Ühenduste Koostöökoja (ÕÜKK) suveseminaril Nelijärvel. Septembris astus ERÜ ÕÜKK liikmeks, kus ERÜd esindavad kooliraamatukogude seksiooni juhatuse liikmed.

20. novembril toimus traditsioonilise kooliraamatukogude sügisese teabepäeva asemel veebiseminar "Raamatukogude võimalusi veebis"

Aasta lõpus oli kooliraamatukogude seksiooni juhatus esindatud Eesti Haridusfoorumil ümarlaual "Digitulevik hariduses", ÕÜKK ja Haridus- ja Noorsooameti (HARNO) koostööseminaril, hübriidfoorumil Eesti Haridusfoorum ja ÕÜKK aastaseminaril.

Artiklid, v.a. ajakiri Raamatukogu:

Riitmuru, Sirje. Nutiseadmest õue! // Õpetajate Leht (2020) nr 39
Infotsing ainetunnis, lõimingu võimalusi koolis

- **Maaraamatukogude sektsioon**, juht Lea Rand, Toila Vallaraamatukogu.

Tegevuse kokkuvõte: <http://eru.lib.ee/index.php/62#a2020>

2020. aasta oli keeruline ja eriline tervele Eestile ja oma jälje jättis see ka maaraamatukogude sektsiooni tegemistesse.

Sektsiooni kuuluvad *Lea Rand (sektsiooni juhataja, Toila raamatukogu)*, Marju Purgats (Oru raamatukogu), Maili Uiho (Käina raamatukogu), Maris Paas (Vaimastvere raamatukogu), Diana Ots (Palivere raamatukogu), Maarika Lausvee (Muuga raamatukogu), Ilona Oesalg-Tigasing (Veriora raamatukogu), Urve Salumaa (Pärnu-Jaagupi raamatukogu), Aili Erm (Alu raamatukogu), Urve Vakker (Lümända ja Taritu raamatukogu), Anne Toome (Alatskivi raamatukogu), Anne Järvis (Õisu raamatukogu) ja Tea Kallaste (Lasva raamatukogu). Kahjuks ei ole maaraamatukogudel Järvamaal ega Valgamaal oma esindajat, infot vahendab vajadusel keskraamatukogu.

Lähtudes olukorrast jäeti ära kevadine teabepäev. Loodame, et 2021. aastal saame seda siiski jälle korraldada. Sel aastal tuli edasi lükata ka tavaliselt juunis toimuv maaraamatukogude sektsiooni suveseminar. Õnneks saadi see siiski ära pidada 14.-16. augustil Saaremaal, vastuvõtjaks kolleegid Saare Maakonna Keskraamatukogust, kes olid kokku pannud väga huvitava kava. Lisaks erialaloengutele külastati mitmeid raamatukogusid ja erinevaid kultuuriasutusi. Toimusid töötoad, mis olid ajendatud rahvaraamatukogude seaduse väljatöötamise kavatsusest.

Maaraamatukoguhoidja päev toimus 30. oktoobril Mustla Rahvamajas Viljandimaal. Traditsiooniliselt tunnustati sel päeval ka aasta maaraamatukoguhoidja 2020 nominente.

Maaraamatukogude sektsioon korraldas uuringu, millega püüti saada vastuseid küsimustele, kuidas raamatukogud tulid toime kevadise eriolukorraga. Vastajaid oli igast maakonnast, kokku 170 raamatukogu. Ülevaate uuringust tegi sektsiooni juht suveseminaril, kokkuvõtet saab lugeda ajakirja Raamatukogu 4. numbrist. Ajakirja teises numbris on artikkel, kus paljud maaraamatukogude sektsiooni liikmed räägivad sellest, kuidas raamatukogud eriolukorra tingimustes töötasid.

Neljandast numbrist leiame koguni kolm sektsiooni tegemisi puudutavat artiklit: sektsiooni juhataja tegi kokkuvõtte suveseminarist, seminaril läbiviidud rühmatöödest ja kevadise eriolukorra järel toimunud küsitlusest. 2020. aasta viimases numbris on Lea Ranna kokkuvõtte maaraamatukoguhoidja päevast Mulgimaal.

- **Kogude toimkond**, juht Kate-Riin Kont.

Tegevuse kokkuvõte: <https://eru.lib.ee/index.php/54-kogude-toimkond#a2020>

Toimkonda kuuluvad: Kate-Riin Kont (toimkonna juht), Kairi Felt (Eesti Rahvusraamatukogu), Kristhel Haak (Tartu Ülikooli Raamatukogu), Merike Kiipus (Eesti Kirjandusmuuseumi Arhiivraamatukogu), Kaire Lass (Eesti Rahvusraamatukogu), Kristin Liba (Eesti Kirjandusmuuseumi Arhiivraamatukogu), Helle Maaslieb (Eesti Kirjandusmuuseumi Arhiivraamatukogu), Siret Mikumets (Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu), Kristina Pai (ELNET Konsortsium), Ilvi Rauna (Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia Raamatukogu), Ilona Runnel (Tartu Ülikooli Raamatukogu), Hendrik Saadi (Tallinna Ülikooli Akadeemiline Raamatukogu), Tiina Sarjas (Eesti Maaülikooli Raamatukogu), Aivi Sepp (Tallinna Keskraamatukogu), Ülle Talihärm (Kultuuriministerium), Kristel Veimann (Eesti Rahvusraamatukogu).

15.-17. septembril viibis kogude toimkond õppereisil Hiiumaal, kus esimesel päeval tutvuti Kärkla Linnaraamatukogu, Lauka raamatukogu ja Kõrgessaare raamatukoguga, teisel päeval külastati Emmaste raamatukogu, Rudolf Tobiase sünnikodu ja Mihkli Talumuuseumi ning kolmandal päeval Hiiumaa Muuseumi peahoonet ning Ave Alavainu kunstimuuseum-elumaja. Lisaks õppekäikudele vahetati kogemusi 2020 kevadisest olukorrast, erinevatest kauglaenuvõttevormidest, mida raamatukogud kasutasid, kogude digiteerimise ja e-kogude laiendamise olulisusest uues reaalsuses, peeti nõu raamatukogudevahelise uue töökorralduse teemal, mis ideaalis tähendaks raamatukoguteenust kui ressurside jagamist – üle Eesti jagatakse kogusid, taristut, teadmisi ja kompetentsi. Ülevaade kogude toimkonna õppereisist ilmus ajakirjas Raamatukogu.

➤ **Koolituse toimkond**, juht Ilmar Vaaro, Tartu Ülikool.

Tegevuse kokkuvõte: <http://eru.lib.ee/index.php/55-koolituse-toimkond#a2020>

Toimkonda kuulusid Ilmar Vaaro (toimkonna juht, Tartu Ülikool Ühiskonnateaduste Instituut), Margit Jõgi (Eesti Rahvusraamatukogu), Kai Kalvik (Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu), Ülle Kuuse (Tallinna Tervishoiu Kõrgkool), Lea Lehtmets (Lääne-Virumaa Keskraamatukogu), Aira Lepik (Tallinna Ülikool), Krista Lepik (Tartu Ülikool), Sigrid Mandre (Tallinna Ülikooli Akadeemiline Raamatukogu), Aime Miil (Viimsi Kool), Reet Olevsoo (ERÜ büroo), Mai Põltaas (Tartu Linnaraamatukogu) ja Krista Talvi.

Koolituse toimkonna 2020. aastaks kavandatud koolitused AK: aastate kogemus ja AK: aegade kestvus jäid ära tulenevalt koroonapandeemia piirangutest. Mõlemad koolitused pandi ootepausile sobivate aegade tulekuni. Aasta jooksul toimus koostöö ühingu kutsekomisjoniga.

➤ **Lasteteeninduse toimkond**, juht Jaanus Kõuts, Lääne Maakonna Keskraamatukogu.

Tegevuse kokkuvõte: <http://eru.lib.ee/index.php/26-lasteteeninduse-toimkond#a2020>

Lasteteeninduse toimkonna koosolekul 5. märtsil Eesti Lastekirjanduse Keskuses arutati toimkonna aasta tegevust. Toimkonna uueks juhiks valiti Jaanus Kõuts, juhatuse liikmeteks Rita Raudsepp ja Anneli Kengsepp. Lasteraamatukoguhoidjate suveakadeemia pidi toimuma 16.–18. juunil 2020, kuid otsustati koroonaviiruse ohu tõttu ära jätta.

Kogemuste tuuri raames külastavad toimkonna liikmed aasta lasteraamatukoguhoidjat või aasta lasteraamatukoguhoidja nominente. Sügiseks plaanitud kogemuste tuur Uhtna raamatukokku, tutvuma Inge Pikkoja tööga, lükkus koroonaviiruse tõttu detsembrisse ja sealt edasi 2021. aasta kevadesse.

XVII üleriigiline lasteraamatukoguhoidjate päev sai siiski toimuda 16. septembril Viimsi raamatukogus, osales 86 lasteraamatukoguhoidjat üle Eesti. Lisaks erialaloengutele kuulutati välja aasta lasteraamatukoguhoidja 2020 nominendid ning tutvuti Eesti moodsaima raamatukoguga.

Artiklid, v.a. ajakiri Raamatukogu:

Agnes Kuus-Korv. [Kohvernäituse käekäigust Viljandi Linnaraamatukogus]. // Nukits (2020), lk 41.

Helle Laanpere. Meil käib lasteaias raamatukogu!. // Nukits (2020), lk 44-45.

Kaie Kal. Pikk-pikk teekond ja väike kollane kohver. // Nukits (2020), lk 39-40.

Mari Sieberk. Iga laps on lugejaks sündinud (Tallinna Keskraamatukogu kampaaniast „Lugejaks sündinud“) . // Nukits (2020), lk 42-43.

Reet Tomband. Aardeleid Uhtnas: Inge Pikkoja (Aasta Lasteraamatukoguhoidja 2019).- // Nukits (2020), lk 46-47.

Varje Mägi. XVII Üleriigiline lasteraamatukoguhoidjate päev Viimsis.- Raamatukogu 5/2020, lk. 37-39.

- **Terminoloogiatoimkond**, juht Kalju Tammaru, Eesti Hoiuraamatukogu.

Tegevuse kokkuvõte: <http://eru.lib.ee/index.php/57-terminoloogiatoimkond#a2020>

Toimkonna koosseis: Kalju Tammaru (toimkonna esimees, Eesti Hoiuraamatukogu), Kai Välbe (sekretär, Eesti Rahvusraamatukogu), Tiiu Erelt, Mari Kannusaar (Eesti Rahvusraamatukogu), Marina Karis (Tallinna Ülikooli Akadeemiline Raamatukogu), Kate-Riin Kont, Sirje Nilbe, Piret Pärigma (Eesti Rahvusraamatukogu), Maia Randma, Toomas Schvak (Arvo Pärdi Keskus), Ülle Talihärm (Kultuuriministeerium) ja Elviine Uverskaja (Tallinna Ülikool).

2020. aastal alustati ettevalmistusi Raamatukogusõnastiku üleviimiseks Ekilexi terminibaasi. Paralleelselt jätkus regulaarne terminitöö. Toimkond sai 2020. a kokku kümnel korral, neist pooled kokkusaamised olid füüsilises ruumis: neli Rahvusraamatukogus ja üks A. Pärdi Keskuses. Ülejäänud koosolekud toimusid Covid-19 viiruse piirangute tõttu veebikeskkonnas Webex.

Loodi uusi terminikirjeid, täiendati vanu ning vastati kasutajate terminipäringutele. Avati 35 uut terminikirjet, uusi termineid sünonüümidena lisati 41 kirjele (10 eestikeelset ja võõrvasteid 31). Toimetati 120 sõnastikukirjet. Hetkel on sõnastikus 6663 kirjet, neist on avatud 5163 kirjet, 1500 on tavakasutajale veel kättesaamatud. Raamatukogusõnastikus sooritati 2020. aastal 10 725 päringut sama arvu seansside vältel. Päringute ja seansside arv on langenud, kuigi oleme kolleegide seas sõnastikku igati reklaaminud. Uuendusena alustati uute loodud ja sõnastikus avatud termine tutvustamist ERÜ listi kaudu. Sõnastik on kõigile tasuta kättesaadav aadressil: <http://termin.nlib.ee/>

13. oktoobril toimus RRI suures konverentsisaalis ERÜ terminoloogiatoimkonna ja Rahvusraamatukogu koostöös arvult juba XV oskuskeelepäev pealkirja all „Terminite kosmos“. Digikultuuriaastale kohaselt keskenduti sealgi digi-, aga ka teistele terminitele. Registreerus viirusest tingituna tavapärasest vähem inimesi (48), aga sündmust kanti üle ka veebis ja ülekannet jälgis 207 huvilist. Oskuskeelepäevast ilmus fotodega illustreeritud ülevaateartikkel ajakirjas Raamatukogu, kava ja ettekanded on nähtavad ja järelkuulatavad aadressil <https://www.nlib.ee/et/uudised/oskuskeelepaeva-ettekandeid-on-nuud-voimalik-jarelkuulata>

- **Vanaraamatu toimkond**, juht Aira Võsa, TLÜ Akadeemiline Raamatukogu.

Tegevuse kokkuvõte: <https://eru.lib.ee/index.php/58-vanaraamatu-toimkond#a2020>

Toimkonna koosseis vt ERÜ [kodulehelt](#). Nii nagu paljudes tegevusvaldkondades, nii vajutas ka vanaraamatu toimkonna tegevusele möödunud aastal tugeva pitseri kevadel puhkenud pandeemiast tulenenud piirangud. Maise planeeritud reis Stockholmi kuninglikku raamatukokku tuli kahjuks ära jätta.

Toimkonna ühisüritusena sai siiski detsembris toimuda kahepäevane väljasõit Tartusse. 3. detsembril osaleti prof Karl Morgensterni 250. sünniaastapäevale pühendatud konverentsil. 4. detsembril tutvuti Morgensterni elu ja tegevust kajastava näitusega selle ühe koostaja ja toimkonna liikme TÜ klassikalise filoloogia professor Janika Pälli saatel, RARA osakonna juhataja Malle Ermel ja TÜ judaistika lektor dr Anu Põldsam rääkisid TÜ raamatukogus leiduvate orientaalsete käsikirjade kataloogimisest ja näitasid selle rikkaliku kogu silmapaistvamad eksponaate.

- **Uue mõtte töörühm**, juhid Veronika Raudsepp-Linnupuu, Viljandi Linnaraamatukogu ja Kristel Veimann, Eesti Rahvusraamatukogu.

Tegevuse kokkuvõte: <http://eru.lib.ee/index.php/435-uus-mote#a2020>

Uue mõtte töörühma kuulub 11 liiget: Krista Lepik (Tartu Ülikool), Jane Makke (Eesti Rahvusraamatukogu), Riin Olonen (Eesti Rahvusraamatukogu, ELNET Konsortsium), Kristina Pai (ELNET Konsortsium), Veronika Raudsepp-Linnupuu (juht, Viljandi Linnaraamatukogu), Katre Riisalu (Eesti Rahvusraamatukogu), Tiina Soopa (Eesti Rahvusraamatukogu), Ene Sööt (Jõgeva

Linnaraamatukogu), Tuuliki Tõiste (Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu), Kristel Veimann (juht, Eesti Rahvusraamatukogu), Krista Visas (Pärnu Keskraamatukogu).

Tegutsemisaasta fookuses oli eriolukorrast tingitud päevakajaline teema – raamatukogu ruum kui teenus. Töörühm korraldas kolm veebikoosolekut: 4. mail arutati ja võeti vastu otsuseid mõttetalgute korraldamise ning ülesannete jagamise osas. Samuti otsustati käesoleval aastal kustutada töörühma liikmete nimekirjast mitteaktiivsed liikmed. 14. mail toimus kiirkoosolek mõttetalgute tagasiside küsimustiku koostamise teemal ja 14. detsember veebikoosolek järgmise aasta plaanide täpsustamiseks.

Seekordsed mõttetalgud vol 7 "Raamatukogu ruum kui teenus" toimusid Cisco virtuaalses keskkonnas Webex. Uue reaalsuse valguses arutleti selle üle, missuguseid võimalusi pakuvad raamatukogu füüsiline ja virtuaalne ruum, kuidas on virtuaalset ruumi kasutatud eriolukorra tingimustes, millised uued lahendused ja teenused on võimalik ja mõistlik üle kanda ka tavaolukorda. Kuulati kogemusi Tallinna, Tartu, Viimsi, Pärnu ja Viljandi kolleegidelt. Seminari toimumise ajal oli keskkonnas 55 inimest. Ülevaateartikkel ilmus ajakirjas Raamatukogu, mõttetalgute salvestus on järelvaadatav: <https://youtu.be/B2-7pjurkVY>.

11. detsembril oli ERÜ juhatuse ja uue mõtte töörühma kohtumine Riigikantselei strateegiadirektori asetäitja Eili Lepikuga, et rääkida ÜRO säästva arengu eesmärkidest (SDG) ja sellest, kuidas saame raamatukogusid kaasata nende eesmärkide saavutamisse.

Töörühma tegevused kajastuvad blogis: <https://bibliumt.wordpress.com/>

- **Noorteklubi**, juht Heleen Karja, Eesti Rahvusraamatukogu.
Noorteklubi koduleht <http://noorteklubi.weebly.com/>

2020. aasta lõpuks oli ERÜ noorteklubis 29 liiget, kellest aktiivseid liikmeid on 10.

Noorteklubi talveseminar „Tööstress - kas ka raamatukogutöötajal?“ toimus 10. veebruaril Tartu linnaraamatukogus. Huvi oli taas suur ja osales 21 inimest. Maris Nool ja Heleen Karja rääkisid tööstressi olemusest, läbipõlemisest ning sellest, kas see mõjutab ka raamatukogutöötajat.

Aastakoosolek oli 5. mail virtuaalselt Webexi keskkonnas. Koosolekul vaadati tagasi 2019. aastale ja 2020. aastal toimuvale. Koosolekul valiti uus juhatuse liige. Maris Noole kolmeaastane juhatuses oleku aeg lõppes ning asemele valiti Piret Jõesaar.

Noorteklubi osales koostöös Läti ja Leedu noorteklubidega Balti raamatukoguhoidjate 11. kongressil lühivideoga.

Veebiseminar/koolitus “Enesejuhtimine ja hea vorm töös” sai teoks 30. novembril. Koolituse teemadeks olid tööstress, pingeline töökohal, mida teha kui on stress ja läbipõlemine; ajajuhtimine ja head praktikad. Osalejaid oli 23.

Vabas vormis toimusid suvel piknik Stroomi rannas ja jõuluaja kokkusaamine Webexis.

Lisaks osales Heleen Karja aasta jooksul mitmel IFLA *New Professionals Special Interest Group* koosolekul ja üritusel.

Kokkuvõtteid üritustest saab lugeda noorteklubi kodulehelt: <http://noorteklubi.weebly.com/>

➤ **Eks-klubi**, juht Reet Oruste.

Tegevuse kokkuvõte: <http://eru.lib.ee/index.php/63-eks-klubi#a2020>

Eestseisusse kuulusid: Reet Oruste (president), Malle Järv (laekur), Juta Laasma(asepresiden), Aili Norberg (sekretär), Helle Martis (kroonikakirjutaja), Mare Mauer (tähtpäevaõnnitluste postitaja) ja Helgi Õismaa.

Ka Eks-klubi 2020. aasta tegevused olid mõjutatud koroonaviiruse levikust. Kohtumised iga kuu esimesel esmaspäeval TLÜARi kohvikus Strix toimusid endiselt, kuid kriisikuudel oli osavõtjaid vähem. Kohtumistel räägiti päevasündmustest, soovitati üksteisele häid raamatuid, filme, etendusi, kontserte või telesaateid.

Aasta algul toimusid üritused kavakohaselt – käidi ikoonimuuseumis, tutvuti Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia uue kontserdimajaga, toimus küünlavalguse pärastlõuna Kännukuke raamatukogus ja väljasõit Tartusse, kus tutvuti Vanemuise suure ja väikse majaga ning vaadati viimases komöödiat "Elamise reeglid". Edaspidi korraldati erinevaid ettevõtmisi vastutustundlikult ja koroonaviirusega arvestades. Ärajäänud ürituste asemel tehti paindlikult uusi otsuseid ja käidi näiteks vabaõhumuuseumis ja botaanikaaias. Oktoobrisse kavandatud kohtumise asemel Tiiu Reimoga TLÜAR-i vanaraamatu toas külastati Viimsi raamatukogu, kus oli võimalik distantsi hoida. Klubi liikmed kohtusid kokku üheteistkümnelt korral. .

Info ja kommunikatsioon

ERÜ tegevust on tutvustatud erinevatel erialastel kogunemistel ja ka laiemalt. Infot jagatakse ERÜ kodulehel ja Facebookis. Ajakirja Raamatukogu ERÜ veerus on kajastamist leidnud paarikümmend ERÜ ettevõtmist.

Suuremate ürituste eel saadetakse välja pressiteade, mille tulemusena toimusid meediakajastused. 28. veebruaril rääkis Kuku raadiole raamatukoguhoidjate tunnustamisest ja parimatest 2019. aasta raamatukoguhoidjatest Katre Riisalu ja 21. oktoobril raamatukogupäevadest Tuuliki Tõiste.

ERÜ koduleht on nüüdsest mobiilisõbralik ning lisati funktsionaalsus vaegnägijatele, kust saab määrata kirja suurust, reavahet ja kontrastsust.

➤ **2020. aastal ilmunud artiklid ERÜ üritustest ajakirjas Raamatukogu**

Andresoo, Janne, Tõiste, Tuuliki. XXX raamatukogupäevade avamine: avakõne ja tervitus.// Raamatukogu (2020) nr 6, lk 35-37.

ERÜ juhatuse esimehe kandidaadi Tuuliki Tõiste kõne 28. veebruaril toimunud valimistel // Raamatukogu (2020) nr 2, lk 41.

Kont, Kate-Riin. ERÜ kogude toimkonna seitsme vapra õppereis Hiiumaale. // Raamatukogu (2020) nr 5, lk 34-36.

Kuuse, Ülle. XIII teadus- ja erialaraamatukogude päev. // Raamatukogu (2020) nr 5, lk 40-41.

Laanpere, Helle. Lugude lummuses läbi aasta, läbi elu. // Raamatukogu (2020) nr 5, lk. 29-30.

Mägi, Varje. XVII üleriigiline lasteraamatukoguhoidjate päev. // Raamatukogu (2020) nr 4, lk 37-39.

Nool, Maris; Karja, Heleen. Tööstress – kas ka raamatukogu töötajal? // Raamatukogu (2020) nr 5, lk 32-33.

Olevsoo, Reet. Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aastakoosolek 2020. // Raamatukogu (2020) nr 2, lk 40.

Olevsoo, Reet. Need värvilised raamatud riulis. // Raamatukogu (2020) nr 3, lk 39. Raamatukoguhoidja kutse taotlemine 2020. // Raamatukogu (2020) nr 3, lk 39.

Paasik, Lea. ERÜ kooliraamatukogude sektsiooni juhatuse toimetamistest. // Raamatukogu (2020) nr 3, lk 36-38.

Raamatukoguhoidja kutse taotlemine 2019. aastal. // Raamatukogu (2020) nr 2, lk 39.

Rand, Lea. XX maaraamatukoguhoidja päev. // Raamatukogu (2020) nr6, lk 38-40.

Rand, Lea. ERÜ maaraamatukogude sektsiooni 29. suveseminar on ajalooks saanud. // Raamatukogu (2020) nr 4, lk 33-35.

Rand, Lea. Suveseminari rühmatöödest lähemalt. // Raamatukogu (2020) nr 4, lk 36-37.

Rand, Lea. Taaskord leidis kinnitust raamatukogu vajalikkus kogukonnale. // Raamatukogu (2020) nr 4, lk 37-40.

Raudsepp Linnupuu, Veronika. Uue reaalsuse väljakutsed: mõttetalgud Raamatukogu ruum kui teenus. // Raamatukogu (2020) nr 4, lk 31-32.

Riisalu, Katre; Vaaro, Ilmar jt. Ikka toimekalt edasi! // Raamatukogu (2020) nr 1, lk 38-41.

Riisalu, Katre. Meie parimad 2019. // Raamatukogu (2020) nr 1, lk 30-37.

Salundi, Piia. Tänavune kõnekoosolek oli pühendatud digikultuurile. // Raamatukogu (2020) nr 2, lk 38-39.

Tõiste, Tuuliki. Raamatukoguhoidjate küsitlus: muutustest raamatukogudes, olevikust ja tulevikust AD 2020. // Raamatukogu (2020) nr 3, lk 28 -25.

Välbe, Kai. Terminite kosmosest XV oskuskeelepäeval. // Raamatukogu (2020) nr 6, lk 40-41.

ERÜ koostööpartnerid ja toetajad

- Creativity Lab OÜ;
- Eesti Koostöö Kogu;
- Eesti Lastekirjanduse Keskus;
- Eesti Rahvusraamatukogu;
- ETKA *Andras*;
- Haridus- ja Teadusministeerium;
- Harju Maakonnaraamatukogu;
- Järvamaa Keskraamatukogu;
- Kirjastus Koolibri;
- Kultuurkapital;
- Kultuuriministeerium;
- Kutsekoda;
- Lääne Maakonna Keskraamatukogu;
- Põhjamaade Ministrite Nõukogu esindus Eestis;
- Pärnu Keskraamatukogu;
- Riigi Infosüsteemise Amet;
- Tallinna Keskraamatukogu;
- Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu ,
- Tartu Ülikooli Raamatukogu;
- Õpetajate Ühenduste Koostöökoda;
- Valga Keskraamatukogu;
- Viljandi Linnaraamatukogu.

ERÜ esindatus organisatsioonides Eestis

- Autorihüvitusfond: Asko Tamme
- Kultuuriministeeriumi Rahvaraamatukogude Nõukogu: Katre Riisalu
- Ajakirja Raamatukogu toimetuskolleegium: Tuuliki Tõiste, Katre Riisalu, Kristina Pai, Reet Olevsoo,
- Kultuuri Kutsenõukogu: Reet Olevsoo
- Eesti Vabaharidusliit: Reet Olevsoo
- Eesti Koostöö Koda: Katre Riisalu
- Standardikeskuse standardimise tehnilise komitee EVS/TK22 vaatlejaliige Katre Riisalu
- Õpetajate Ühenduste Koostöökoda, Sirje Riitmuru

Rahvusvaheline koostöö

Rahvusvahelist tegevust kavandades tugineb ERÜ Kultuuripoliitika 2020 põhialustele, kus rõhutatakse vajadust osaledes aktiivselt rahvusvaheliste organisatsioonide töös ja kultuurivaldkonna poliitikate kujundamisel.

ERÜ on Rahvusvahelise Raamatukoguühingute ja –institutsioonide Liidu (IFLA) ja Euroopa Raamatukogu-, Info- ja Dokumentatsiooniühenduste Büroo (EBLIDA) liige. ERÜ esindajad on valitud IFLA kolme sektsiooni alalise komitee liikmeks: aastateks 2017–2021: Ilmar Vaaro hariduse ja koolituse sektsioonis ning Jane Makke sisuanalüüsi ja -vahenduse sektsioonis.

EBLIDA 5. aprilli infolehes ilmusid Tuuliki Tõiste vastused EBLIDA küsimustikule, mis puudutasid Covid-19 kriisi. Vt <https://mailchi.mp/b02820d0c60a/ebtida-newsletter-4121798?e=cf0fcc37d0>

Aasta jooksul vastas juhatus mitmel korral erinevatele IFLA ja EBLIDA küsimustikele, eelkõige selle kohta, kuidas raamatukogudel viirusepandeemia ajal läheb, aga ka autoriõiguse ja säästva arengu eesmärkide teemadel. Eesti ühing toetas oma allkirjaga IFLA pöördumist WIPO poole.

EBLIDA (28.10) ja IFLA (05.11) aastakoosolekud toimusid virtuaalsetena, osales Tuuliki Tõiste.

Koostöö Baltimaadega tipnes 2020. aastal kahe üritusega. Märtsi algul said kolmes Balti riigis korraga raamatukoguhoidjad vastata küsimustikule raamatukoguhoidjate ja raamatukogude tuleviku teemal. Küsimustiku koostasime eesti keeles ja samad küsimused tõlgiti läti ja leedu keelde inglise keelest. Koos töötasime välja küsimustiku logo. Teine suur koostööprojekt sai teoks oktoobris, mil toimus Balti raamatukoguhoidjate XI kongress.

Kirjastustegevus

➤ ERÜ aastaraamat 2019/31

2020. aastal ilmus Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aastaraamat järjenumbriga 31. Põhiosas avaldati ettekanded ja ülevaateid, mis peeti Eesti raamatukoguhoidjate XI kongressil „Raamatukogu on vabadus“. Aastaraamatu toimetuskolleegiumi kuulusid Katre Riisalu ja Reet Olevsoo, keeleteoimetaja oli Aili Norberg, kaanekujunduse tegi Katri Kiik.

➤ Ajakiri Raamatukogu

Koostöös Eesti Rahvusraamatukoguga antakse välja erialajakirja „Raamatukogu“. Tavapäraselt ilmus ajakirja kuus numbrit ja A3 formaadis kalender. Ajakiri avalikustatakse kohe ilmumisel veebis, soovijad saavad tellida nõudetrükise digitrükikojast Trükiviis.

Raamatukogu toimetuses töötavad toimetaja Mihkel Volt, keeleteoimetaja Gerli Randjärv, tõlkija Tiina Büttner, fotograaf Teet Malsroos ja kujundaja Margit Plink.

Aasta lõpus muutus toimetuskolleegium, alates 6/2020 on toimetuskolleegiumi koosseisus Krista Aru, Kaie Holm, Argo Kerb, Karmen Linask, Jane Makke, Silvi Metsar, Reet Olesvoo, Kristina Pai, Lea Rand, Katre Riisalu, Tuuliki Tõiste ja Ilmar Vaaro.

➤ Toetused

Kultuuriministeeriumi partnerorganisatsiooni tegevustoetus

Kultuuriministeerium on aastatel 2018–2020 toetanud ERÜ tegevust taotlusvoorst „Muinsuskaitse, muuseumide ja raamatukogunduse valdkonnaüleste partnerorganisatsioonide tegevustoetus“. Taotlusvooru eesmärk on toetada Eesti kultuuriväärtuste valdkonnas kultuuripoliitika elluviimist, kaasates muinsuskaitse, muuseumide ja raamatukogude valdkonnaülesteid kolmanda sektori asutusi ehk partnerorganisatsioone. 2020. aasta toetus kasutati eesmärgipäraselt ning korraldati mitmete ERÜ struktuuriüksuste tegevust, projektikonkurssi „Raamatukogud-muuseumid-noored“, tasuta EBLIDA ja IFLA liikmemakse, kasutati (osaliselt) personalikuluks jm. Ülemaailmsest koroonapandeemiast tingituna jäid kahjuks ära peaaegu kõik planeeritud õppereisid ja rahvusvaheline tegevus, s.h osalemine erialaorganisatsioonide konverentsidel. Kuna taotluse esitamise ajal ei olnud võimalik ette näha 2020. aasta kevadel kehtestatud eriolukorda riigis ega sügise piiranguid kogenemistele ja koolitustele, siis kooskõlastatult kultuuriministeeriumiga kasutati toetust tegevustele, mille elluviimine panustas taotlusvooru eesmärkide ja tulemuste saavutamisse. Panustati valdkonna ja raamatukoguhoidjate erialase pädevuse arendamisse ning tõhustati ERÜ büroo tehnilist võimekust, sest IT-seadmed ei vastanud enam suurenenud virtuaalsetele vajadustele. Toetuse suurus 44 655,00.

Kultuuriministeeriumi raamatukogude arendamise 2020. aasta teine voor

Projekt „Veebilehe loomise koolitus raamatukoguhoidjatele. Toetuse suurus 1123,00.

Koolitus korraldati eesmärgiga, et raamatukoguhoidjad omandavad digitaalse sisuloome osaoskusi (veebilehe loomine WordPressis ja algteadmised fototööstusest), mis on ka üheks kompetentsinõudeks raamatukoguhoidja kutsestandardis.

Põhjamaade Ministrite Nõukogu esindus Eestis

Toetust kasutati Balti raamatukoguhoidjate 11. kongressi kulude osaliseks katmiseks.

Toetuse suurus 2000,00 eurot.

MTÜ Õpetajate Ühenduste Koostöökoda

Haridus- ja teadusministri käskkirjaga 14.02.2020 nr 1.1-2/20/41 kinnitati Õpetajate Ühenduste Koostöökoda (ÕÜKK) HTMi strateegiliseks partneriks. Sellest lähtuvalt sõlmis 17. aprillil HTM ja MTÜ Õpetajate Ühenduste Koostöökoda läbirääkimiste protokoll tegevustoetuse eraldamiseks 2020. aastaks. Läbirääkimiste protokollist lähtuvalt on aineühendustel, s.h Koostöökotta mitte kuuluvatel aineühendustel õigus saada tegevustoetust aastaks 2020 summas 2000 eurot. Tegevustoetuse saamiseks tuleb aineühendusel sõlmida ÕÜKKga läbirääkimiste protokoll ning aasta lõpus esitada aruanne tegevustoetuse kasutamise kohta. ERÜ kooliraamatukogude sektsioon kui kooliraamatukogude eestkõneleja sai toetust 2000,00 eurot.

Haridus- ja Teadusministeeriumi toetus

Terminoloogia tegevustoetust kasutas terminoloogiatoimkond raamatukogusõnastiku täiendamiseks ja toimetamiseks, terminoloogiatoimkonna töökoosolekute korraldamiseks ja 15. oskuskeelepäeva korraldamiseks. Toetuse suurus 1800,00 eurot.

Kultuurkapitali rahvakultuuri sihtkapital

ERÜ tunnustuste laureaatidega sõlmiti lepingud preemia väljamaksmiseks kokku 9300,00 euro ulatuses.

KOKKUVÕTE

2020. aasta tegevuste planeerimisel ei osanud keegi arvata, et kokkusaamised, kohtumised, seminarid, koolitused ei saa toimuda enam tavapäraselt ühises ruumis kokku saades. Raamatukoguhoidjate nutikus ja taiplikkus ning kiire muutustele reageerimise oskus aitasid aga suure osa planeeritust ellu viia ühises veebiruumis kohtumisi korraldades. Veebikoosolekute positiivne külg on see, et osaleda saab veelgi laiem ring teemast huvitatuid. Koolitusel või koosolekul osalemist ei takista see, et ei leia raamatukokku asendajat või mittesobiv transpordigraafik.

Kahjuks tuli ära jätta kõik välisreisid tutvumaks kolleegide tööga nt Soomes ja Rootsis jt välisriikides. Kogemuste kogumine ja vahetu kontakt koos võimalusega küsida kolleegidelt otse abi ja nippe aitab laiendada silmaringi ja on suureks toeks oma raamatukogu arendamisel.

2020. aasta jääb meelde koostöö tugevnemise ja uute lahenduse leidmise aastana. Kevadine kriisiaeg pani raamatukogud valiku ette, kuidas edasi, üle-eestilised kohtumised kolleegidega aga aitasid nii mõnelgi raamatukogus teenustega jätkata ja kogukonda teenida. Oli tunda, et ühenduses peitub jõud ja ühing sai oma liikmeid ja seeläbi Eesti raamatukogusid toetada.

Tuuliki Tõiste
ERÜ juhatuse esimees
12. veebruaril 2021